

TOMÁŠ HOLUB
BISKUP PLZEŇSKÝ

V Plzni dne 14. prosince 2020

Vážený pane primátore, vážené zastupitelky, vážení zastupitelé, dámy a pánové,
chtěl bych Vám poděkovat, že i v této mimořádné době jste mne pozvali, abych se s Vámi před vánočními svátky podělil o své přemýšlení. Vážím si toho.

Nemluvit v naší současné situaci o pandemii a o tom, co přinesla pro náš život, není myslím vůbec možné, jestliže chceme zůstat v kontaktu s realitou. A tak ani já se tomuto tématu neumím a vlastně ani nechci vyhnout. Chtěl bych se ale vydat do jiných vod, než které musíte brázdit Vy při většině rozhodnutí, jež si pandemická situace vynutila, ať už v oblasti organizační, zdravotní či ekonomické.

Nechal jsem se inspirovat citáty papeže Františka z jeho nejnovější, letošního října publikované encykliky *Fratelli tutti* (FT) – volně přeloženo „všichni jsme bratři“. Papež zde píše:

„světová tragédie, jakou je pandemie Covid-19, přechodně oživila povědomí, že jsme světovou komunitou, která se plaví na jedné lodi, kde problémy jednoho člověka jsou problémy všech. Znovu jsme si uvědomili, že se nikdo nezachrání sám; zachránit se můžeme jen společně. Jak jsem již dříve řekl, „ta bouře odhaluje naši zranitelnost a odkrývá falešné a nadbytečné jistoty, na nichž jsme stavěli své denní programy, své projekty, návyky a priority. ... S touto bouří odpadly triky stereotypů, kterými jsme kamuflovali své ego, plní starostí o svůj obraz; a znovu se ukázalo ono vědomí, že jsme součástí jeden druhého, že jsme si vzájemně bratry a sestrami.“¹(FT 32)

Podle papeže je tato vize vzájemné provázanosti a pospolitosti všech lidí obrovskou šancí, aby se současná pandemie Covid 19 nestala pouze, jak píše, „další z řady nesčetných tragédií v dějinách.“ (FT 35)

Téměř jedním dechem ale hned dodává:

„Všichni ale příliš brzy zapomínáme na lekce z dějin, které jsou „učitelkou života“.² Až jednou tato zdravotní krize pomine, bylo by nejhorší odpovědí vrhnout se ještě hlouběji do horečného konzumismu a do nových forem sobecké sebezáchovy.“ (FT 35)

A František tuto část encykliky končí jasným varováním:

„Smýšlení „zachraň se, kdo můžeš“ rychle zdegeneruje do „všichni proti všem“, což by bylo horší než jakákoli pandemie.“ (FT 36)

Papež si za přesvědčení, že jedinou cestou ke smysluplné postcovidové budoucnosti je hledání a vytváření společného napříč kulturami, vysloužil u mnohých, včetně nemalé části samotných katolíků, velkou kritiku.

Je kvůli tomu považován za utopického, a tedy nebezpečného snílka, který místo obrany tradičních křesťanských hodnot před útokem jinověrců mluví o bratrství napříč náboženstvími a ve své encyklice se odvolává na pohledy společné nejen s pravoslavným cařihradským patriar-

¹ *Mimořádná modlitba v době epidemie* (27. března 2020): *L'Osservatore Romano*, 29. března 2020, s. 10.

² „*Historia... magistra vitae*“ (Cicero, *De Oratore*, 2, 6).

chou Bartolomějem, ale dokonce často také na myšlenky sdílené s vrcholným představitelem káhirske univerzity Al Azhra, velkým imámem Al Tajíbem.

Pro tuto svoji otevřenost je pak označován mnohými uvnitř i vně církve za liberála, socialistu nebo dokonce i za neomarxistu.

Mně ale nejde v tomto našem společném covidovém předvánočním přemýšlení o nějaké ideologicky podmíněné nálepkování pro místní plzeňskou politiku ne až tak důležitého náboženského představitele ze vzdáleného Říma.

Důvodem, proč jsem toto téma zvolil pro naše tradiční zamyšlení a proč ho považuji pro nás pro všechny za tak zásadní a důležité, je mé hluboké přesvědčení, že úplně všichni, a tedy i my, stojíme nyní před dilematem, o kterém papež hovoří. Zda cesta dál v současné situaci je spojena s vytvářením uzavřených obranných enkláv našeho navyklého stylu života, nebo zda naší inspirací a orientací má být poctivě míněná otevřenost vůči dramatické různosti měnícího se světa. Zda cestou vpřed je uzavřenost před jinakostí a požadavky druhých, nebo otevřenost, která sice nutně relativizuje mnohé z toho, na co jsme byli zvyklí, ale také nás v mnohém obohacuje. Toto dilema se netýká jen světové politiky či osobních postojů, ale jednoznačně i způsobu, jakým se Vy zastupitelé staráte o naše město.

A vyhnout se odpovědi na tuto otázku není v současné době zodpovědné, a nakonec vlastně ani možné.

Papež všechny lidi dobré vůle (tak jsou na začátku encykliky označeni její adresáti) vizionářsky a naléhavě vyzývá, aby se rozhodli pro otevřenost, kterou nazývá bratrstvím a sociálním přátelstvím. Vyzývá naléhavě, ale nikoliv naivně. Zdůrazňuje, že přijmout jeho výzvu znamená zásadní změnu perspektivy, s kterou jsme zvyklí posuzovat svět a své přebývání v něm. Velmi otevřeně poukazuje na námahu a obrovské obtíže, které takovýto přístup provázejí a budou provázet i nadále. Nicméně jasně také vysvětluje, že otevřenost ke globální solidaritě není slepou cestou na rozdíl od ostatních cest, po kterých jsme byli zvyklí chodit doposud. František připouští, že naše tradiční, prošlapané cesty, jsou jistě pohodlnější, ale také jasně odhaluje, že nevedou ke skutečnému cíli, jímž je lidské štěstí, a že v konečném důsledku budou pro člověka nevyhnutelně zničující.

A tak zve každého, kdo má uši k slyšení:

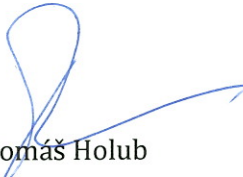
„My ale podporujeme to, co je dobré, a dejme se tomu do služby. Je třeba začít zdola a případ od případu jednat na té nejkonkrétnější a místní úrovni a potom jít dál k nejširším obzorům naší vlasti a celého světa.“ (FT 78)

A já se k papeži jako jeho velký podporovatel přidávám. A zvu Vás všechny, ženy a muže dobré vůle: přijměme situaci pandemie, která zatřásla mnohým, o čem jsme se domnívali, že vytváří pevný rámec našeho hledání štěstí a plnosti života, jako skutečnou výzvu.

Jako výzvu ke změně perspektivy, s kterou hledáme cestu dál. Nejenom v osobním životě, ale i v životě našeho města a ve stylu městské politiky. Vezměme vážně, že v tomto hledání jsme přes nejrůznější zájmy a názory na jedné lodi a že se vzájemně potřebujeme, že otevřenost pro druhé je naší společnou nadějí.

Přeji a vyprošuji Vám i Vaším blízkým požehnané vánoční svátky. Určitě budou v mnohém jiné než v minulosti, bohužel se nebude například možné setkat na půlnocní. Betlémský příběh ale zůstává i v této situaci nosným, včetně toho, co podle evangelisty Lukáše slyšeli pastýři o štědré noci od andělů: pokoj lidem dobré vůle.

Přeji tento pokoj nám všem.

Tomáš Holub